

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА НАУЧНО - ТЕХНИЧКА
КОМИСИЈА ЗА НАЈДОБРИ ДОСТАПНИ ТЕХНИКИ

Март, 2010
Скопје

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА НАУЧНО - ТЕХНИЧКА КОМИСИЈА ЗА НДТ

Програма за работа на научно-техничка комисија за најдобри достапни техники заради определување на најдобри достапни техники во А - интегрираните еколошки дозволи го опфаќа донесувањето на националните референтни документи за најдобри достапни техники, кои претставуваат упатства за определување и примена на најдобрите достапни техники при проектирањето, градбата, изготвувањето на барањето и самата А - интегрирана еколошка дозвола за секој индустриски сектор посебно.

Овие документи дават преглед на техниките и на емисиите поврзани со нивната примена. Упатствата ги идентификуват техниките што се сметаат за НДТ и вредностите на емисиите што може да се постигнат со овие техники.

Сите апликанти за интегрирана еколошка дозвола од индустрискиот сектор, треба внимателно да ги разгледаат овие упатства и истите да им послужат за успешна подготовка на барањето за дозволата. Но, потребно е да се напомене дека постигнувањето на граничните вредности на емисија само по себе не значи и целосно усогласување со принципите на ИСКЗ. Од операторот исто така ќе се бара да покаже дека намалувањето на отпад е приоритетна цел за него и дека сите мерки за намалување на вкупните емисии и загадувања се превземени, со цел да се заштити животната средина.

Информациите дадени во овие упатствата треба да се користат само како алатка која ќе им помогне на операторите при определувањето на НДТ за нивната активност и тие не треба да се земат како дефинитивни за секој сектор поединечно.

Изборот на НДТ зависи од многу околности, но најважен фактор е избраниот режим на работа да ги постигне барањата на НДТ. При имплементацијата на НДТ треба да се почитуваат поставените стандарди за животна средина. Секогаш кога е можно, треба се применуваат мерки како промени во текот процесот, замена на суровините, рециклирање, подобро складирање и ракување со суровините и сл, што би резултирало со намалување на емисиите.

Обезбедувањето на опрема и развој на оперативни процедури за намалување на емисиите, исто така се сметаат за НДТ.

Според член 16 став 2 од директивата 2008/1 ЕС за ИСКЗ, Комисијата на ЕУ е должна да организира размена на информации меѓу земјите членки на ЕУ и засегнатите индустрии за НДТ, нивниот развој и мониторингот во врска со нив, како и да ги објавуваат резултатите од размената. Оваа размена доведе до основање на европското биро за ИСКЗ во Севилја, Шпанија и подготовка на референтни документи за НДТ (БРЕФ). При процесот на издавање дозвола, од надлежните органи се бара да ги земат предвид општите принципи од Член 3 од директивата 2008/1 ЕС за ИСКЗ при одредувањето на условите во дозволата. Условите во секоја дозвола треба да ги вклучат граничните вредности за емисија, и кога е можно, дополнети или заменети со еквивалентни параметри или технички мерки. Целта на БРЕФ-овите е прецизно да ја прикажат размената на информации и да обезбеди референтни информации за надлежните органи кои што тие треба да ги земат во обзир при определувањето на условите во дозволата.

Општите показатели дадени во БРЕФ-овите поврзани со нивоата на емисија и потрошувачка може да се сфатат како соодветна референтна точка што може да помогне при одредувањето на условите од дозволата базирани на НДТ или за поставување на општи обврзувачки правила според членот 9 став 8 од директивата 2008/1 ЕС за ИСКЗ. Одредувањето на соодветни услови во дозволата, значи земање во обзир на локалните услови, фактори специфични за самото место, како што се технички карактеристики на инсталацијата, нејзината географска положба и локалните услови со животната средина. Во случај на постоечки инсталации, исто така треба да се земе предвид можноста од економска и техничка награда на инсталациите. Дури и самата цел за постигнување на високо ниво на заштита на животната средина во целина, често ќе вклучува разменување на заклучоци меѓу различни видови на влијанија врз животната средина и на тие заклучоци локалните услови ќе имаат влијание.

Целта на директивата за ИСКЗ е да воспостави систем на интегрирано спречување и контрола на загадувањето што ќе води кон високо ниво на заштита на животната средина како целина. Овој систем бара од операторите и од регулаторот да имаат еден интегриран и целосен поглед на загадувачкиот и потрошувачкиот потенцијал на инсталацијата. Главна цел на ваков интегриран пристап треба да биде подобрување на управувањето и контролата на индустрискиот процес, така да овозможи високо ниво на заштита на животната средина. Главното во овој пристап е општото начело дадено во членот 3 од директивата за ИСКЗ, кое вели дека операторите треба да преземат соодветни мерки за спречување на загадувањето, посебно преку имплементирање на НДТ, со што самите ќе постигнат подобрување на постигнувањата во животната средина.

Терминот најдобри достапни техники е дефиниран во член 2 став 11 од директивата 96/61 ЕС за ИСКЗ како најефективната и најнапредната фаза во развојот на дејностите и на нивните методи на работа коишто укажуваат на практичната соодветност на конкретните технологии за обезбедување, во начело, на основата на граничните вредности за испуштањата наменети за спречување и таму каде што тоа не е практично, општо земено за намалување на испуштањата и на негативното влијание врз животната средина во целина. Истиот член понатаму дообјаснува:

- Под техники се подразбира користена технологија и начинот на кој што инсталацијата е конструирана, се одржува, се користи и престанува да работи;
- Под достапни техники се подразбира степенот на развој на техниките коишто се применуваат во релевантниот индустриски сектор, под економски и технички исплатливи услови, земајќи ги предвид трошоците предностите, без оглед на тоа дали техниките се користат или се произведени во предметната земја членка, доколку се разумно достапни за операторот;
- Под најдобри се подразбираат оние техники кои се најефективни во постигнувањето на високото општо ниво на заштита на животната средина во целина.

Понатаму, Анекс 4 од оваа директива содржи листа на она што треба да се земе предвид генерално или во посебен случај при одредување на НДТ, имајќи ги во предвид евентуалните трошоци и придобивки на мерката и на принципите за претпазливост и спречување. Овие работи ја вклучуваат и информацијата публикувана од ЕУ Комисијата, согласно членот 16 став 2 од Директивата за ИСКЗ.

Земјите членки имаат обврска, согласно член 11 од директивата, да обезбедат дека надлежните органи ги следат или се информирани за развојот на НДТ.

При определувањето на НДТ за една активност, акцентот ќе биде ставен на:

- употреба на технологија што создава помалку отпад;
- употреба на помалку опасни супстанции;
- понатамошно искористување и рециклирање на супстанциите што се произведуваат или се користат во процесот, вклучувајќи го и отпадот, кога тоа е можно;
- споредливи процеси, постројки или методи на работа, кои биле успешно користени на индустриско ниво;
- технолошки предности и промени во научното знаење и разбирање;
- природата, ефектите и обемот на емисиите;
- датумите на почеток за новите или постоечките активности;
- должината на времето потребно за воведување на НДТ;
- потрошувачката и природата на сировините (вклучувајќи ја и водата) кои се користат во процесот и нивната енергетска ефикасност;
- потребата од спречување или намалување на минимум вкупното влијание на емисиите врз животната средина и ризиците од нив;
- потребата од спречување на инциденти и минимизирање на последиците врз животната средина, и
- информацијата публикувана од страна на Комисијата на ЕУ согласно на било каква размена на информации меѓу земји членки и засегнати индустрии во однос на НДТ, мониторинг и развојот поврзан со нив.

Повеќето од гореспоменатите аспекти на НДТ може да се применат во овој сектор, а посебно техниките на управување за кои се смета дека се изводливи за нови и постоечки инсталации.

Во случај кога техниките дадени во упатството, во моментот не се користат во постројката, операторот треба да предложи оперативен план/програма за подобрување со цел да ги инкорпорира истите. Овој предлог треба да биде одобрен од страна на регулаторот и истиот ќе претставува дел од дозволата.

Најдобри Достапни Техники е:

- Да се имплементира и следи одреден систем за управување со животната средина (како што е ИСО 14000 или EMAS).
- Да се подготви и издаде годишен извештај на компанијата за постигнувањата во однос на животната средина, кој би бил потврден од надвор. Ваков извештај исто така ќе овозможи запознавање на другите со унапредувањата на перформансите и ќе биде начин на размена на информации (член 16 од директивата).
- Да се доставуваат извештаи за усогласеноста со стандардите со животната средина и за планот за подобрување, на годишна база. Со ваков план се гарантира континуирано подобрување.
- Да се практикува поставување на референтни точки на континуирана основа, вклучувајќи ја и енергетската ефикасност и активностите за зачувување на енергијата, емисиите во воздух (CO₂, NO_x, ИОС и цврсти честици), испуштања во вода и создавање на отпад.
- Да се практикуваат соодветни техники за управување со ризикот.
- Да се применува напредна контрола на процесот, со што би се помогнало во планирањето на производството и намалување на прекините и стартувањата.
- Да се применуваат добри практики за одржување и чистење.
- Да се води сметка за еколошката свест и истата да се вклучи во програмите за тренинг.
- Некои од овие алатки се предмет на европската легислатива, но исто така се вклучени тука за да се осигура дека ќе бидат вклучени во дозволата и процесот на издавање на дозвола.

РАБОТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧКАТА КОМИСИЈА ЗА НДТ ВО 2010 ГОДИНА.

Комисијата за НДТ во текот на 2010 година ќе работи на донесување на следните секторски упатства за НДТ:

- 1. Секторско упатство за НДТ за преработка на феро метали.**
- 2. Секторско упатство за НДТ за мониторинг.**
- 3. Секторско упатство за НДТ за производство на обоени метали.**
- 4. Секторско упатство за НДТ за интензивно одгледување на живина.**
- 5. Секторско упатство за НДТ за производство на челик.**
- 6. Секторско упатство за НДТ за третман на отпадни води и отпадни гасови**

РАБОТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧКА КОМИСИЈА ЗА НДТ ВО 2011 ГОДИНА.

Комисијата за НДТ во текот на 2011 година ќе работи на донесување на следните секторски упатства за НДТ:

- 1. Секторско упатство за НДТ за производство на цемент и вар.**
- 2. Секторско упатство за НДТ за производство на керамика.**
- 3. Секторско упатство за НДТ за минерална нафта и гас.**
- 4. Секторско упатство за НДТ за ковачници и ливници.**
- 5. Секторско упатство за НДТ за управување со отпад и отпад од рудници.**
- 6. Секторско упатство за НДТ за големи согорувачки постројки.**

- 7.Секторско упатство за НДТ за производство на храна, пијалоци и млеко
- 8.Секторско упатство за НДТ за емисии од депонии.

РАБОТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧКА КОМИСИЈА ЗА НДТ ВО 2012 ГОДИНА.

Комисијата за НДТ во текот на 2012 година ќе работи на донесување на следните секторски упатства за НДТ:

- 1.Секторско упатство за НДТ за производство на хлор-алкалии.
- 2.Секторско упатство за НДТ за индустриски разладни системи.
- 3.Секторско упатство за НДТ за Енергетска ефикасност.
- 4.Секторско упатство за НДТ за производство на стакло.
- 5.Секторско упатство за НДТ за LVIC производство на Амониум,Киселини и ѓубриво.
- 6.Секторско упатство за НДТ за производство на пулпа и хартија.

РАБОТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧКА КОМИСИЈА ЗА НДТ ВО 2013 ГОДИНА.

Комисијата за НДТ во текот на 2013 година ќе работи на донесување на следните секторски упатства за НДТ:

- 1.Секторско упатство за НДТ за кланици и животински суровини.
- 2.Секторско упатство за НДТ за минерална нафта и гас.
- 3.Секторско упатство за НДТ за површинска обработка на металите пластични материјали.
- 4.Секторско упатство за НДТ за штавење на сурова кожа и кожа.
- 5.Секторско упатство за НДТ за текстилна индустрија.
- 6.Секторско упатство за НДТ за согорување на отпад.

РАБОТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧКА КОМИСИЈА ЗА НДТ ВО 2014 ГОДИНА.

Комисијата за НДТ во текот на 2014 година ќе работи на донесување на следните секторски упатства за НДТ:

- 1.Секторско упатство за НДТ за третман на отпад.
- 2.Секторско упатство за НДТ за површинска обработка со примена на органски растворувачи.
- 3.Секторско упатство за НДТ за производство на полимери.
- 4.Секторско упатство за НДТ за штедење при комуникациски средства.
- 5.Секторско упатство за НДТ за индустријата за производство на големи количества неоргански соединенија, амонијак, киселини и вештачки ѓубрива.
- 6.Секторско упатство за НДТ за индустријата за производство на големи количества органски соединенија